

Intet har imod, at saadanne Domstole indføres, vilde dette være ugjortligt uden en ny Lov, og det Hele, der altsaa skeer, er, at Fællesforsamlingen bemyndiges til, uden Rigsdagens særlige Samtykke, at indføre saadanne Domstole. Det er hele Spørgsmaalet; det er det, der skulde lette Overgangen til den Fællesforfatning, som nu forberedes. — Den ærede Rigsdagsmand vil vist erkende, at enhver Stat, som i Sandhed er fri, udvikler Domstolens Myndighed i en sær Grad, at man stedse mere fjerner sig fra Polities, fra Militairstaten, eftersom man i Sandhed vil indføre frie Statsformer, og at Domstolene netop ere det nødvendige Mellemled for at opretholde Friheden, hvergang der er Conflict mellem de andre Statsmagter. I Fristaterne, og det er den eneste Stat, jeg her kan nævne, fordi den netop paa den her omtalte Maade har udviklet sin Føderation, er der mangfoldige Tilfælde, hvor Unionens Domstole have havt Leilighed til at paaafjende meget vigtige Conflicter mellem de enkelte Stater og Fællesstaten. Dette er ganske naturligt, thi, naar f. Ex. en Afgjærelse ved Fællesforfatningen er henlagt til Fællesorganet, og en beslægtet Afgjærelse ved de enkelte Forsamlinger er henlagt til de enkelte Forsamlinger, og den enkelte Statsdeels Forsamling tager en Beslutning, hvortil den ikke er beføjet, eller naar Fællesforsamlingen tager en Beslutning om Anliggender, som den enkelte Statspræsident troer strider mod dens Lovgivning, saa have vi Conflicter. Hvorledes afgjøres de? En Monarch eller Præsident kan ikke træde imellem, thi vel kan han, som den ærede Ordfører siger, have sit Veto; men det hjælper ikke, at han skal samtykke i Loven, naar han ikke selv kan tage en afgjørende Beslutning i det enkelte Tilfælde; han kan ikke stride ind ved noget som helst Rettsmiddel, og det vilde i mine Tanker ogsaa være saare lidet ønskeligt, om man skulde følge den Vej, for at ordne Forholdet. Kun Domstolene kunne udøve en heldbringende Indflydelse ved slige Conflicter, fordi de give en sikker klar og bevidst Rettsudvikling. Det bliver ikke en vilkaarlig Afgjærelse i det enkelte Tilfælde, men der vil danne sig en Rettsadvaane hos Domstolene, som de enkelte Stater og Fællesstaten

lære at respectere. Naar den ærede Ordfører yttrede, at man stedse maatte tænke sig en General med sine Tropper staaende bagved Loven, som skal erexveres, da er dette sandt, men vi kunne jo dog ikke ønske os, at denne Magt ofte skulde komme til Anvendelse; hvorfor da ikke give Former, der vanskeliggjøre det for de Enkelte at staa imod? hvorfor da ikke indføre denne saa simple og naturlige Form, at man, istedetfor at have en heel Landsdeel til Modstander, hvilket saa saare let bliver Tilfældet, naar man skal gaae igjennem den, for at sætte Fællesvillien igjennem —, hvorfor da ikke netop tage Mand for Mand til Modstander? Den enkelte Borger staaer ikke let imod Fællesvillien, hvor den enkelte Statsdeel kunde staae imod og nødvendiggjøre den militaire Magts Anvendelse. Naar den ærede Premierminister har sagt, at vi skulle vise Tillid, da er det ganske vist; vi skulle vise gjensidig Tillid under Udviklingen af Forholdene, men ikke, naar vi indføre Institutioner; da skulle vi netop vise Mistillid; thi Institutioner gives af Mistillid; vi give Institutionerne, for at modarbejde menneskelige Svagheder og Feil. Det hjælper ikke, at vi stole paa, at der skal herstede den gjensidige Tillid, naar vi ved de Institutioner, der ere ufuldkomne, muligens netop fremkalde den; dette skulle vi altsaa undgaae. Den danske Regjering viste Tillid mod Slesvigs-Holstenerne, da den i 1834 indførte Overappellationsretten i Kiel og den slesvig-holsteenske Fællesregjering; havde vi dengang vist Mistillid, da vare vi videre fremme, end vi nu ere. Det er derfor, jeg endnu engang maa anbefale de stillede Ændringsforslag; jeg har ikke stort Haab om, at de gaae af med Seiren efter den Modstand, der fra forskillige Sider og fra indflydelsesrige Medlemmer er fremkommen; men, selv om jeg stod ganske ene, vilde den Overbeviisning være uroftelig hos mig, at det er et saare farligt Princip, der gaaer igjennem Udvalgets Fleertals Forslag.

Premierministeren: Da Tiden er saa langt fremrykket, skal jeg fatte mig meget kort, og det er kun nogle ganske faa Bemærkninger, jeg finder mig foranlediget til at fremføre. En æret Taler har fundet det besynder-